

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DIH-74- 16/(13)/12/CS

Warszawa, dn. 12 kwietnia 2012 r.

DECYZJA DIH – 2 Nr 31/2012

Na podstawie art. 24 ust. 1, 4 i 5 w związku z art. 12 ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. nr 169, poz. 1200 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu w sprawie zobowiązania kontrolowanego do uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań próbki oleju napędowego, niespełniającego wymagań jakościowych, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zobowiązuje przedsiębiorcę Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. z siedzibą w Płocku, do uiszczenia na rachunek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty **1447,20 zł** - łączny koszt badania z VAT (słownie: tysiąc czterysta czterdzieści siedem złotych dwadzieścia groszy), stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań laboratoryjnych próbki oleju napędowego o numerze 1029/11/6249.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 9 stycznia 2012 r. Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej przekazał Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów protokół kontroli wraz z materiałami kontroli przeprowadzonej na stacji paliw nr 37 w Karpaczu, przy ul. Konstytucji 3-go Maja, należącej do Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. z siedzibą w Płocku (dalej także: „Przedsiębiorca” lub „Strona”). W trakcie kontroli przeprowadzonej w dniu 15 listopada 2011 r. na ww. stacji paliw, inspektorzy reprezentujący Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej pobrali do badań z partii liczącej 7025 litrów próbki oleju napędowego, próbkę podstawową numer 1029/11/6249 i próbkę kontrolną numer 5890/11/6249 w ilości 4 litrów każda, na podstawie protokołu pobrania próbek paliw nr 0323.

Następnie inspektorzy reprezentujący Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w dniu 15 listopada 2011 r. przekazali próbkę oleju napędowego do akredytowanego, niezależnego laboratorium Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie, według protokołu przyjęcia do badania numer M/TA2/222/2011.

Badania laboratoryjne przeprowadzone przez akredytowane, niezależne laboratorium Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie (sprawozdanie z badań nr M/TA2/219/2011) wykazały, że oferowany w dniu kontroli olej napędowy (o numerze próbki podstawowej 1029/11/6249), nie spełnia wymagań jakościowych określonych w obowiązującym w dniu kontroli § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. z 2008 r. Nr 221, poz. 1441), zwanego dalej: „rozporządzeniem”, z uwagi na zawyżony parametr – odporność na utlenianie. Wynik badania wyniósł 1988 g/m³, przy wymaganiach jakościowych max. 25 g/m³.

W toku kontroli w dniu 24 listopada 2011 r., inspektorzy reprezentujący Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej, poinformowali Stronę o wynikach badań próbki podstawowej oleju napędowego pobranego w dniu 15 listopada 2011 r. o numerze 1029/11/6249, przekazali jej egzemplarz sprawozdania z badań o numerze M/TA2/219/2011 oraz poinformowali o możliwości złożenia wniosku o badanie próbki kontrolnej. Kontrolowany, pismem z dnia 25 listopada 2011 r., złożył wniosek o zbadanie próbki kontrolnej nr 5890/11/6249.

Badania laboratoryjne próbki kontrolnej nr 5890/11/6249 przeprowadzone przez akredytowane, niezależne laboratorium Ośrodka Badawczo – Rozwojowego Przemysłu Rafineryjnego S.A. w Płocku (protokół z badań nr 2871/2011) wykazały, że olej napędowy nie spełnia wymagań jakościowych określonych w §1 pkt 2 rozporządzenia, z uwagi na zawyżony parametr – odporność na utlenianie. Wynik badania oznaczono jako > 30 g/m³, przy wymaganiach jakościowych max. 25 g/m³, przy czym w uwagach do protokołu odnotowano, iż wynik badania był poza zakresem akredytacji ww. laboratorium, które wynosi ~ 150 g/m³.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów mając na uwadze wyniki badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez Instytut Nafty i Gazu w Krakowie, zgodnie z art. 61 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), pismem z dnia 17 stycznia 2012 r., powiadomił Przedsiębiorcę, jako stronę postępowania, o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie dotyczącej ustalenia wysokości należności pieniężnej stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań próbki oleju napędowego oraz zobowiązania przedsiębiorcy do jej uiszczenia na rachunek Urzędu

Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Przedsiębiorca został także poinformowany, że przed wydaniem decyzji kończącej postępowanie w sprawie, jako stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kodeksu postępowania administracyjnego, prawo wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz żądań zgłoszonych w trakcie postępowania, a także prawo do składania wniosków dowodowych.

Pismem z dnia 3 lutego 2012 r. Strona wniosła o zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie. Przedmiotowy wniosek uzasadniono złożeniem odwołania od decyzji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej we Wrocławiu z dnia 23 grudnia 2011 r. (sygn. DJG-8361.238.2011, DJG-8361.251.2011) zarządzającej wycofanie z obrotu przez Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. z siedzibą w Płocku, 5470 litrów oleju napędowego na stacji paliw nr 37 w Karpaczu, przy ul. Konstytucji 3-go Maja. W ocenie Przedsiębiorcy w treści ww. odwołania podważono prawidłowość i wyniki badań będące podstawą wydania zaskarżonej decyzji, a tym samym postępowanie administracyjne w sprawie dotyczącej ustalenia wysokości należności pieniężnej stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań próbki oleju napędowego oraz zobowiązania przedsiębiorcy Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. z siedzibą w Płocku do jej uiszczenia, powinno zostać zawieszony do czasu wydania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzji w przedmiocie ww. wycofania z obrotu oleju napędowego.

Niezależnie od wniosku o zawieszenie postępowania, Przedsiębiorca przy piśmie z dnia 3 lutego 2012 r. zawarł szereg zarzutów dotyczących prawidłowości wyników badań laboratoryjnych, w tym zarzut, iż pomiędzy wynikami badań próbki podstawowej i kontrolnej są znaczne różnice wykraczające poza zakres odtwarzalności. Ponadto Strona podniosła, iż wynik badania jest niezgodny z zakresem akredytacji oraz zdaniem Przedsiębiorcy laboratorium nie posiadało akredytacji do badania odporności na utlenianie. Przedsiębiorca podniósł także zarzut zastosowania do badania parametru odporność na utlenianie oleju napędowego niewłaściwej metody badania.

Postanowieniem z dnia 20 lutego 2012 r. (sygn. DIH-74- 16/(9)/12/CS) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odmówił uwzględnienia wniosku o zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i stwierdził:

Przedsiębiorca Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. z siedzibą w Płocku, wprowadził do obrotu olej napędowy niespełniający wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, wydanym na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz.U. Nr 169, poz. 1200 ze zm.), zwanej dalej ustawą o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, paliwa transportowane, magazynowane, wprowadzane do obrotu oraz gromadzone w stacjach zakładowych powinny spełniać wymagania jakościowe określone dla danego paliwa, ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników zamontowanych w pojazdach, ciągnikach rolniczych, a także maszynach nieporuszających się po drogach. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw zabrania się transportowania, magazynowania, wprowadzania do obrotu oraz gromadzenia w stacjach zakładowych paliw ciekłych, jeżeli nie spełniają wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 lub art. 6 ust. 3 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

Opierając się na wskazanych w sprawozdaniu nr M/TA2/219/2011 wynikach badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez laboratorium Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie, można dojść do wniosku, że pobrana w dniu 15 listopada 2011 r. próbka oleju napędowego (nr 1029/11/6249) nie spełniała wymagań jakościowych określonych w § 1 pkt 2 rozporządzenia, z uwagi na zawyżony parametr – odporność na utlenianie. Wynik badania wyniósł bowiem 1988 g/m³, przy wymaganiach jakościowych max. 25 g/m³.

Mając na względzie wyniki badań, należy podkreślić, iż zarówno próbka podstawowa, jak i kontrolna oleju napędowego, pobrane w dniu 15 listopada 2011 r., nie spełniały wymagań jakościowych określonych w § 1 pkt 2 rozporządzenia, z uwagi na zawyżony parametr – odporność na utlenianie.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw jeżeli przeprowadzone badania wykazały, że paliwo nie spełnia wymagań jakościowych określonych w ustawie, Zarządzający zobowiązuje kontrolowanego, w drodze decyzji, do uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań. Stosownie do postanowień art. 12 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, zarządzającym jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zauważyć, że w niniejszej sprawie do badania próbek oleju napędowego pobranego w dniu 15 listopada 2011 r. w zakresie parametru odporność na utlenianie, zastosowano metodę opisaną w normie PN-ISO 12205. Należy podkreślić, że fakt wykonania badania powyżej wskazaną metodą wynikał bezpośrednio z obowiązującego w dniu kontroli rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych. W dniu kontroli bowiem, tj. 15 listopada 2011 r., rozporządzenie w sprawie wymagań jakościowych określało, iż parametr „odporność na utlenianie” wyraża się w g/m^3 , co tym samym oznaczało zastosowanie metody opisanej w normie PN-ISO 12205. Dopiero zmiana rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych, która weszła w życie w marcu 2012 r., dopuściła, ale jako wymaganie dodatkowe, oznaczanie parametru „odporność na utlenianie” z ograniczeniem do 20 h, co wskazuje na konieczność zastosowania metody opisanej w normie PN-EN 15751. Metoda opisana w normie PN-EN 15751 jest, co wymaga szczególnego podkreślenia, metodą dodatkową w stosunku do metody opisanej w normie PN-ISO 12205 i odnosi się wyłącznie do oleju napędowego zawierającego powyżej 2% estru metylowego (FAME). Fakt ten wynika z załącznika do rozporządzenia w sprawie metod badania jakości paliw ciekłych, a ponadto z normy PN-EN 590 „Paliwa do pojazdów samochodowych. Oleje napędowe. Wymagania i metody badań.”, gdzie wskazuje się, iż wprowadzono dodatkowe wymaganie i metodę badawczą (EN 15751) do oznaczania odporności na utlenianie z ograniczeniem do 20 h. Należy także dodać, iż w Tabelicy 1 – Ogólnie stosowane wymagania i metody, powyższej normy stwierdza się, iż stosowanie metody badawczej (EN 15751) stanowi dodatkowe wymaganie dla oleju napędowego zawierającego powyżej 2% FAME.

Z uwagi jednakże na podnoszoną przez Przedsiębiorcę kwestię konieczności zastosowania metody opisanej w normie PN-EN 15751, należy wyjaśnić, iż pomimo, że w obowiązującym w dniu kontroli rozporządzeniu w sprawie metod badania jakości paliw ciekłych, wymieniona była metoda opisana w normie PN-EN 15751 do oznaczania parametru: odporność na utlenianie to rozporządzenie w sprawie wymagań jakościowych nie określało wówczas dla tego parametru wymagania dodatkowego podawanego w h. Z tego też względu do badania tego parametru, w dniu kontroli, nie można było zastosować metody opisanej w normie PN-EN 15751, a jedynie metodę opisaną w normie PN-ISO 12205.

Podkreślenia wymaga również fakt, iż podstawowe zastosowanie w przypadku badania oleju napędowego w zakresie parametru odporność na utlenianie ma metoda opisana w normie PN-ISO 12205, którą zastosowano w badaniu próbek pobranych w dniu 15 listopada 2011 r. W chwili obecnej po zmianie wymagań jakościowych dla parametru odporność na

utlenianie, gdyby pobrana próbka spełniała wymagania jakościowe określone w § 1 pkt 2 rozporządzenia, tj. max. 25 g/m³ zaś olej napędowy zawierałby powyżej 2% FAME, wówczas do badania dalszego zastosowana zostałaby metoda opisana w normie PN-EN 15751, która jak to powyżej podkreślono, służy do zbadania dodatkowego nie zaś podstawowego wymagania dla oleju napędowego. W przypadku jednak, gdy badania wykazałyby, iż olej napędowy nie spełnia wymagań jakościowych określonych na poziomie max. 25 g/m³, stosowanie do dalszych badań metody opisanej w normie PN-EN 15751, stałoby się bezprzedmiotowe, bowiem nawet w przypadku zastosowania tej metody i stwierdzenia, że paliwo spełnia wymagania jakościowe, nie spełniałoby ono wymagań określonych na poziomie max. 25 g/m³, przy zastosowaniu metody opisanej w normie PN-ISO 12205, a zatem bezsprzecznie byłoby wadliwej jakości.

Odnosząc się do dalszych zarzutów Strony podniesionych przy piśmie z dnia 3 lutego 2012 r., dotyczących braku akredytacji do badania parametru – odporność na utlenianie, przez Laboratorium Rop i Analiz Standardowych Zakładu Analiz Naftowych Instytutu Nafty i Gazu, należy wyjaśnić, iż informacja w nagłówku sprawozdania z badań nr M/TA2/219/2011 wskazująca ww. laboratorium, stanowi jedynie informację o tym, które z akredytowanych laboratoriów Instytutu Nafty i Gazu jest laboratorium prowadzącym sprawę, to jest laboratorium odpowiedzialnym za przekazanie dostarczonych przez Inspekcję Handlową próbek paliw do badań we właściwych laboratoriach, zebranie wyników badań oraz sporządzenie i wysyłkę sprawozdań. W przedmiotowej sprawie, badanie parametru odporność na utlenianie przekazano do wykonania Laboratorium Badań Właściwości Użytkowych Zakładu Oceny Właściwości Eksploatacyjnych, a Laboratorium Rop i Analiz Standardowych Zakładu Analiz Naftowych sporządziło sprawozdanie.

Jak należy przyjąć, Przedsiębiorca posiada jedynie strony nr 8 i 9 sprawozdania nr M/TA2/219/2011, gdzie podane są wyniki badań próbki 1029/11/6249 oraz ocena tych wyników, nie zaś kompletne sprawozdanie (pozostałe strony sprawozdania dotyczą wyników badań próbek paliw nie związanych z niniejszą sprawą). Na stronie nr 2 omawianego sprawozdania, w pkt 4 zawarte jest zastrzeżenie o następującej treści: „Przy powoływaniu się na wyniki badań zawarte w niniejszym sprawozdaniu należy zaznaczyć: zbadane przez Zakład Analiz Naftowych i Zakład Oceny Właściwości Eksploatacyjnych INiG, akredytowany przez PCA (Nr certyfikatu: AB 142 i AB 170) w zakresie obejmującym przedmiotowe badania”. Konkludując, należy stwierdzić, iż badanie próbki nr 1029/11/6249

w zakresie parametru – odporność na utlenianie, zostało wykonane przez Laboratorium Badań Właściwości Użytkowych Zakładu Oceny Właściwości Eksploatacyjnych, które posiada stosowną akredytację nr AB 170.

Kontynuując podniesioną przez Stronę kwestię zakresu akredytacji, należy zauważyć, iż prezentacja wyniku badania w pozycji 13 – odporność na utlenianie, sprawozdania z badań nr M/TA2/219/2011 – „1988 g/m³” jest niezgodna z zakresem akredytacji, który dla badającego laboratorium obejmuje dla metody PN ISO 12205 zakres od 1 g/ m³ do 30 g/m³. Powyższą nieprawidłową prezentację potwierdza laboratorium w piśmie z dnia 27 stycznia 2012 r. Niemniej jednak Prezes UOKiK uznał, że nieprawidłowa prezentacja nie zmienia faktu, iż paliwo nie spełnia wymagań jakościowych w zakresie parametru „odporność na utlenianie”. W kontekście nieprawidłowego sposobu prezentacji wyniku, za bezprzedmiotowe należy uznać natomiast zarzuty Strony dotyczące rozbieżności pomiędzy wynikami badań próbki podstawowej i kontrolnej.

W związku z powyższym Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, zobowiązuje Przedsiębiorcę, do uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań próbki oleju napędowego (nr 1029/11/6249), w wysokości 1447,20 zł (łącznie koszt badania z VAT). Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił wysokość należności pieniężnej na podstawie faktury nr 1732 wystawionej w dniu 30 listopada 2011 r. przez Instytut Nafty i Gazu w Krakowie za wykonanie badań w ramach systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz w rozliczeniu zbiorczym stanowiącym załącznik nr 1 do faktury nr 1732 w pozycji nr 14, w wysokości 1447,20 zł (łącznie koszt badania z VAT).

Na podstawie art. 24 ust. 5 ww. ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw w związku z art. 2 § 2 i 47 § 1 Ordynacji podatkowej (j.t. Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.), oraz art. 130 Kpa, Przedsiębiorca obowiązany uiszczyć ww. należność pieniężną na rachunek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O WARSZAWA Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000 w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji a w przypadku złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji utrzymującej w mocy decyzję organu pierwszej instancji.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu Ochrony i Konkurencji i Konsumentów orzekł jak w sentencji.

Pouczenie:

Na podstawie art. 127 § 3 w zw. z art. 5 § 2 pkt. 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, oraz w zw. z art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego od niniejszej decyzji stronie nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z niniejszej decyzji może, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, zwrócić się do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Z up. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Wiceprezes

Małgorzata Kozak

Otrzymuje:

Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A., ul. Chemików 7, 09-411 Płock.